

YTTRANDE

Till
Länsstyrelsen i Stockholm
Box 22067
10422 Stockholm
stockholm@lansstyrelsen.se

Miljöfarlig verksamhet – Södertälje kommun, Botkyrka kommun – ansökan (diarienumr 551-30676-2013)

Naturskyddsföreningen i Södertälje–Nykvarn och Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade ansökan. Synpunkterna baseras på av oss kända förhållanden samt uppgifter och dokument som redovisats av Svevia AB dels i samrådsskedet, dels i samband med den nu aktuella ansökan, inkl. kompletteringar och svar på några av de frågeställningar vi anförde i vårt samrådsyttrande 2013-03-20.

Starkt negativ påverkan på rörligt friluftsliv

En bergtäkt med lokalisering enligt ansökan medför ett antal negativa konsekvenser. Den kanske viktigaste är att den splittrar ett av de få stora områdena i Stockholms närhet som är i princip obebott och, fränsett reguljärt skogsbruk, nära nog orört. Det har därför en stor potential för friluftsliv i olika former. Sådana områden blir allt viktigare att värna i takt med att Stockholmskommunerna får allt fler invånare, mer verksamheter och bebyggelse.

Svevia uppger att ”Idag nyttjas inte terrängen för friluftsliv i och med att området i princip är avstängt för allmänheten via grindar”. Det påståendet är falskt. Området är lika tillgängligt för allmänheten som andra allemansrättsligt tillgängliga områden, och här får varken grindar, stängsel eller annat förhindra möjligheten att nå och nyttja området till fots eller per cykel– och gör det inte heller.

Det finns en grind, vilken är belägen vid en av de vägar som leder in till området, nämligen den från Gamla Nynäsvägen. Anledningen till att det är en grind här, istället för en vägbom som vid alla andra vägar in till området, är att det här behövs en sådan eftersom att det annars skulle bli en öppning i det viltstängsel som löper på båda sidorna av Gamla Nynäsvägen. Grinden är försedd med en olåst dörr och hindrar därmed inte (och får inte hindra) allemansrättslig tillgång till området, t.ex. till fots eller per cykel. De övriga vägarna från söder, öster och norr (inkl. den från området kring Hallanstalten, d.v.s. den närmaste vägen från Södertälje) som leder till detta stora skogsområde är försedda med vägbommar, bara avsedda att hindra allmän biltrafik. Båtar, kanoter och andra vattenburna farkoster kan nå hela området från Hallsfjärden. Det finns alltså frikostiga möjligheter att nå området.

Möjligen syftar Svevia på det förhållande som rådde för över ett kvarts sekel sedan, då det fanns ett stort säkerhetsområde kring Hallanstalten. Så är det inte längre, utan området används idag för friluftaktiviteter, såsom utflykter, svampplockning m.m. av bland annat våra medlemmar. Hit tar man sig enkelt med cykel eller till fots. Ett stycke söderut passerar för övrigt Grödingeleden. Det är just frånvaron av allmän biltrafik som ger området dess speciella karaktär av såväl ostördhet som orördhet.

Viktigt att påpeka är att en bergtäkt enligt ansökan kommer att påverka friluftslivet i ett väsentligt större område än det som upptas av täkt- och hanteringsområdets 48 ha. Det beror naturligtvis på buller från hanteringen – beroende på bullernivåpreferens kan det röra sig om uppemot 500 ha – samt buller kring transportvägen, med avsevärda störningar inom ett område i samma storleksordning.

Påverkan på kultur-, natur- och boendemiljö m.m.

Beträffande kulturmiljö så finns intill och i omedelbar närhet av täkten flera lokaliserade kultur lämningar, varför täktverksamheten, inkl. transporterna, kommer att påverka kulturmiljön. Över täktområdet löper en gammal häradsgräns. Där denna korsar täktområdets södra gräns finns ett femstenarör, ett särskilt utformat gränsröse, troligen från 1700-talet. Strax väster därom finns ytterligare ett gränsmärke i form av en upprest sten. Gränsmärken är så vitt vi vet fortfarande skyddade enligt lag. Strax intill täktens östra del finns en fossil åker, inom området finns en kolbotten och i söder en rekonstruerad kolarkoja, upprest på en autentisk grund i slutet av 1980-talet. Den väg mellan Viad och Hall som täkten gränsar till i väster har varit i bruk åtminstone sedan tidig medeltid och kan därför i sig själv betraktas som ett kulturminne. Vi menar därför att Svevias påstående om att täktverksamheten, inkl. transporterna, inte kommer att påverka kulturmiljön inte är korrekt.

Utöver att verksamheten givetvis kommer att helt förstöra naturmiljön inom själva täktområdet så kommer fordonstrafiken till och från täkten att innebära en väl så stor påverkan på omgivningarna, som nämnts framför allt i form av buller, i en minst halvkilometerbred zon kring vägen. Detta tillsammans med fordonen i sig innebär en barriäreffekt mellan de östliga och västliga områdena (längs med Hallsfjärden) för såväl djurliv som det rörliga friluftslivet. Därtill kommer cyklister och gående givetvis att påverkas genom möten med och omkörningar av fordonstrafiken, även om strikt fartbegränsning tillämpas.

Negativt är också att fordonstrafiken kommer att stryka tätt förbi (på ca 50 meters avstånd) det nya bostadsområde sydost om Hallanstalten som f.n. är under detaljplanering.

Även områden väster om Hallsfjärden kommer att påverkas negativt av buller. Här kan nämnas såväl bostadsområdena vid Pershagen, såsom Agnet (Bränningstrand) som naturreservatet Öbacken–Bränninge. Därtill kommer de nu relativt tysta farvattnen på Hallsfjärden, vilka under sommartid har en flitig användning för bad och vattensporter av olika slag, att utsättas för störningar.

Behovet av krossmaterial i Stockholmsregionen

I MKB:ns inledning nämns att naturgrus är en ändlig resurs som det därför ska hushållas med. Det är ett riktigt påpekande. Men att, som Svevia gör, motivera en bergtäkt vid Hall/Snäckstavik med att man utan en sådan ser sig tvungen att använda naturgrus känns näst intill otillbörligt. En ansökan från Svevia eller annan aktör om utvinning av naturgrus kommer givetvis att undergå sedvanlig tillståndsprovning, vilken inte har att göra med en bergtäkt vid Hall/Snäckstavik. En sådan ansökan har inte heller att göra med den övriga hantering som Svevia nu ansöker om. Svevia har för övrigt, som vi ser det, inte visat att samhällets behov av grus och annat krossmaterial inte kan tillfredsställas på annat sätt, av Svevia eller annan aktör. Självklart förstår vi Svevias bevekelsegrunder, men mot bakgrund av att en täkt enligt ansökan innebär en irreversibel påverkan på natur och miljö på ett mycket stort område erfordras en ordentlig, oberoende, genomlysning.

Det sägs vidare att utan en täkt vid Hall/Snäckstavik så kommer södra delen av Stockholm ”fortsatt att försörjas med bergmaterial från befintliga bergtäkter”. Det är ett märkligt påstående av flera skäl. För det första kommer det att produceras stora mängder bergmaterial och kross i samband med befintliga och framtida anläggningsprojekt av olika slag. Redan kända är Förbifart Stockholm, nya tunnelbanesträckningar, hamnen i Norvik, Stockholms nya avloppsledningsnät, ny järnväg Stockholm–Järna (med trolig sträckning längs med Grödingebanan, d.v.s. närbelägen brytning av berg för ett flertal tunnlar), eventuellt tillkommer Södertörnsleden, med flera. För det andra finns andra tänkbara täktområden (och några är redan beslutade, som t.ex. den i Jumsta strax sydväst om Södertälje tätort). För det tredje går det inte att göra tillräckligt säkra prognoser för Stockholmsområdets tillväxt och vad detta kommer att innebära för dels produktion av krossmaterial i

samband med ytterligare nya planprojekt, dels behov av kross så långt fram i tiden som uppemot ett kvarts sekel. Här kommer inte minst kraven på minskade koldioxidutsläpp att spela en stor, men svårspådd, roll för hur bilismen, och därmed vägnätet, utvecklas.

Mot denna bakgrund anser vid det utslutet att Svevias begäran om tillstånd för täkt- och hanteringsverksamhet ska kunna beviljas för obegränsad tid.

Sammanfattning

Vi har ovan redovisat några av de negativa konsekvenserna av en täkt med verksamheter enligt ansökan, inkl. en omfattande fordonstrafik. Det ter sig som orimligt ur samhällets synpunkt att ett så stort område, med dess stora potential för friluftsliv, för all framtid skulle blockeras för allemansrättsligt utnyttjande och ett stort område däromkring vara utsatt för buller. Området är idag fullt tillgängligt för friluftslivet, vilket förtjänar att påpekas eftersom Svevias ansökan påstår något annat. En täkt ger också stor negativ påverkan på kulturlämningar och naturmiljö. Vidare kommer buller att påverka det planerade bostadsområdet vid Hall och även delar av Hallsfjärden och dess på västra sidan strandbelägna bostadsområden och naturreservat. Vi finner det inte heller rimligt att på basis av vad som nu är känt förutse ett sådant behov av krossmaterial i Stockholmsregionen att en stor täkt- och masshantering här är oundgänglig.

Därför avstyrker vi den i ansökan föreslagna täktverksamheten.

Södertälje den 17 mars 2015

Botkyrka den 17 mars 2015

Naturskyddsföreningen i Södertälje–Nykvarn

Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem

Pehr Lind

Jan-Peter Falk

V. ordförande

Ordförande

076-648 08 74, pehr.lind@abc.se

070-922 33 84, janpeter.falk@gmail.com

Våra kontaktpersoner i detta ärende är

Lars Klasén, 08-550 195 70, 073-563 80 01, lars.klasen@telia.com (remissansvarig Södertälje)

Sven Persson, 08-531 804 09, 073-726 87 28, juvenalis.petri@gmail.com (remissansvarig för detta ärende i Botkyrka–Salem).

Föreningsadresser:

Naturskyddsföreningen i Södertälje–Nykvarn

c/o Lars Ljungdahl, Solhemsvägen 9, 152 41 Södertälje
sodertalje-nykvarn.krets@naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem

c/o Arne Söderbom, Rosendalsvägen 4, 147 63 Uttran
karin.borjesson@live.se